

POTICAJNE MJERE KAO MOTIVIRAJUĆI ČIMBENIK ZAPOŠLJAVANJA OSOBA S INVALIDITETOM PROCJENJENE OD STRANE POSLODAVACA

SANJA SKOČIĆ MIHIĆ*, LELIA KIŠ GLAVAŠ**

Primljeno: studeni 2004.
Prihvaćeno: travanj 2005.

Prethodno priopćenje
UDK: 364.65

Osobe s invaliditetom čine skupinu osoba koja je u visokom postotku nezaposlena. U visoko razvijenim zemljama svijeta razvijen je sustav poticajnih mjera koji prati zapošljavanje ovih osoba. U Republici Hrvatskoj trenutno takav sustav ne postoji iako je njegovo postojanje predviđeno Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom. Cilj je ovog istraživanja bio utvrditi latentnu strukturu poticajnih mjera kao motivirajućeg čimbenika za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Ispitivanjem je obuhvaćeno 116 poslodavaca Primorsko-goranske županije koji imaju utjecaja na zapošljavanje novih djelatnika. Primjenjena je Skala procjene poticajnih mjera dio Anketnog upitnika motiviranosti poslodavaca za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Struktura poticajnih mjera utvrđena je faktorskom analizom. Dobijena su dva faktora, Faktor financijske dobiti i Faktor financijske podrške. Oba faktora poslodavci percipiraju slabo do umjereno motivirajućim čimbenicima za zapošljavanje osoba s invaliditetom. U radu su prikazani rezultati poslodavaca na pojedinim poticajnim mjerama.

Ključne riječi: poslodavac, zapošljavanje, poticajne mjere, osoba s invaliditetom

Uvod

Rad zauzima središnje mjesto u životu čovjeka. Šverko (1991) navodi da uz ekonomsku, rad za čovjeka ima značajnu socijalnu i psihološku funkciju te je izvor društvenog statusa i prestiža. Govoreći o značenju rada u životu osoba s invaliditetom, Kiš-Glavaš (2002) napominje da rad nije garancija uspješne socijalne integracije osoba s invaliditetom, ali je svakako preduvjet.

Zapošljavanje osoba s invaliditetom znatno zaostaje za zapošljavanjem ostatka populacije u svim državama svijeta. Prema istraživanjima komisije Europske zajednice stopa zaposlenosti među osobama s invaliditetom u Europi niža je 20 do 30% u odnosu na osobe bez invaliditeta (Vijeće Europe, 2001). U Americi, stopa nezaposlenosti za osobe s invaliditetom je za 50% viša u odnosu na osobe bez oštećenja (Burgstahler,

2001; National Organization on Disability, 1998). Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, čak 40% osoba s invaliditetom nema niti jednu godinu radnog staža, dok je za ostalu populaciju taj postotak 10% (Crnković-Pozaić, 2002).

Uzroci takvog položaja ove skupine na tržištu rada su višestruki. Žunić (2001) navodi da su osobe s invaliditetom vjekovno diskriminirane. Pinder (1995) konstatira da bolest i oštećenje čine svakodnevicu problematičnijom, što implicira niz realnih teškoća koje prate zapošljavanje osoba s invaliditetom. Neki autori navode negativne stavove poslodavaca kao činitelje koji utječu na zapošljavanje ovih osoba (Runjić, Bilić, Znaor, 2002; Russel, 2002; Unger, 2002; Dutton, 2000; Williams, 1998; Barlow, Harrison, 1996; Berry, Mayer, 1995; King, 1993; prema Skočić Mihić, 2004).

* Ekonomska škola Mije Mirkovića Rijeka

** Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu